

**Rinkeby-Kista
stadsdelsnämnds
handlingsplan mot
våldsbejakande
extremism
2020**

**Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds handlingsplan mot
våldsbejakande extremism
2020**

Dnr: RK 2020/250

Innehåll

Inledning och syfte	3
Ansvar och samverkan	3
Lokal lägesbild	5
Förebyggande arbete	8
<i>Förebyggande aktiviteter</i>	9
Förhindrande arbete	10
<i>Förhindrande aktiviteter</i>	12
<i>Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum</i> ...	13
Kompetenshöjande insatser inom förvaltningen	13
<i>Kompetenshöjande aktiviteter</i>	13
Uppföljning	14

Inledning och syfte

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Med våldsbejakande menas handlingar såsom att stödja, uppmana till eller delta i ideologiskt motiverade handlingar för att främja en sak. Våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot till exempel mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick eller de politiska företrädarna på olika nivåer. På så sätt kan våldsbejakande extremistmiljöer utgöra ett hot mot hela demokratin och dessutom ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter. Den demokratiska processen underkänns av extremisterna och de ser det därför som motiverat att ta till odemokratiska metoder i kampen för att uppnå det de uppfattar vara det ideala samhället.¹

För att säkerställa Stockholms stads förmåga att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism i staden beslutade kommunfullmäktige i maj 2016 stadsövergripande riktlinjer mot våldsbejakande extremism.² I riktlinjerna framgår att stadsdelsnämnderna och berörda facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för arbetet med att förebygga och motverka våldsbejakande extremism på lokal nivå. Handlingsplanerna ska innehålla en lokal lägesbild och därtill lämpliga lokala aktiviteter. Handlingsplanerna revideras årligen. I kommunfullmäktiges budget 2020 framgår att staden ska fortsatt arbeta strukturerat och målmedvetet mot våldsbejakande extremism och för att stärka demokratin och de mänskliga rättigheterna i hela staden.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism är riktat mot tre extremistmiljöer; den autonoma miljön, vit makt-miljön och den islamistiska extremistiska miljön. En miljö i det här sammanhanget är en samling grupper som delar en ideologisk grund. Att arbetet fokuserar på dessa beror på att Säkerhetspolisen bedömer att dessa grupper är de främsta hoten mot vår demokrati och också mest benägna att använda våld för sin sak.³ Läs mer om stadens arbete på <https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

Ansvar och samverkan

Ansvar

I Stockholms stad verkar och vistas i olika utsträckning personer och grupperingar från olika våldsbejakande extremistiska miljöer. Var de finns och hur aktiva dessa olika grupper är skiftar över tid och dessa förändringar kan ske snabbt. Att dessa miljöer ständigt förändras är därför en viktig utgångspunkt att ta hänsyn till för de nämnder i staden som arbetar med dessa frågor. Staden ska aktivt motverka våldsbejakande extremism i de stadsdelar där sådana rörelser har fått fäste. Åtgärder ska vidtas skyndsamt när det finns kunskap om etablerade extremistgrupperingar i ett område, kunskap om individer som rekryterar till extremistgrupper eller där individer uppvisar riskbeteenden för radikaliserings. Det ska finnas tydliga rutiner för att på individnivå kunna hantera avhoppare och drabbade. Stadsdelsnämnderna och berörda

---

¹ *Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser* (Ds 2014:4), s. 17 och 20

² Dnr 155-943/2015

³ Säkerhetspolisens årsbok 2017, s30-35

facknämnder ska utarbeta lokala handlingsplaner med verksamhetsspecifika analyser av nuläget och med riktade insatser i arbetet mot våldsbejakande extremism. Samtliga nämnder ska genom kontroll och uppföljning säkerställa att ekonomiska bidrag eller tillgång till lokaler inte går till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män, eller som uppmuntrar eller möjliggör våldsbejakande extremism.

Stadens verksamheter har ett uppdrag att arbeta mot våldsbejakande extremism och berörda nämnder ansvarar för att aktiviteter som är lämpliga i förhållande till lägesbilden genomförs. Behovet av aktiviteter och aktiviteternas innehåll kan variera mellan olika delar av staden beroende på hur lägesbilden ser ut och vilka extremistiska grupper som finns lokalt. Berörda nämnder ansvarar vidare för att anställda inom de egna verksamhetsområdena har kunskap om området och känner till innehållet i nämndens handlingsplan. Nämnderna ska ha en lokal samordnare för detta arbete. Den lokala samordnaren ansvarar för att:

- Delta i stadens nätverk för samordnare mot våldsbejakande extremism och ha en nära samverkan med stadens centrala samordnare.
- I sin förvaltning aktivt arbeta för att implementera rutiner, mallar och dylikt kopplat till VBE.
- Löpande samverka med polisen och andra berörda aktörer lokalt för att ha en aktuell lägesbild.
- Den lokala lägesbilden uppdateras årligen och att medarbetarnas erfarenheter då inhämtas genom fastställd enkät.
- Vara kontaktpunkt från förvaltningen gentemot Polismyndigheten och andra berörda aktörer i frågor som rör våldsbejakande extremism.
- Säkerställa informationsdelning till berörda aktörer inom förvaltningens verksamheter.
- Stödja förvaltningens verksamheter som berörs av frågan i sitt arbete.
- Bevaka och följa frågan lokalt, regionalt och nationellt.

Samverkan

Stadens verksamheter ska ha en nära samverkan med polisen. Det lokala brottsförebyggande arbetet regleras i en stadsövergripande samverkansöverenskommelse mellan staden och polisregion Stockholm. Lokala samverkansöverenskommelser har tagits fram för alla stadsdelsförvaltningar och berört lokalpolisområde. I frågor avseende våldsbejakande extremism ska lägesbild och handlingsplanens aktiviteter tas fram i samråd mellan förvaltning och relevant polisfunktion.

Samverkan avseende våldsbejakande extremism ska infogas i den befintliga samverkan och de samverkansorgan som finns idag med polis, skola, socialtjänst, förskola och civilsamhället med flera. Det är den som är ansvarig för samverkansforumet som är ansvarig för att våldsbejakande extremism tas upp med regelbundenhet vid möten.

Samverkan kring individer i risk att radikaliserar

I stadens verksamheter möter medarbetare individer i riskzon för destruktiva livsmiljöer och utanförskap, exempelvis kriminalitet och radikalisering. Det finns ett behov av att utveckla arbetssätt och metoder för att fånga upp och motverka att individer radikaliserar. Särskilt

viktig i detta arbete är samverkan mellan skola, socialtjänst och polis och forum för sådan samverkan ska säkerställas.

Individer ska tillfrågas om samtycke till att dela relevant information med berörda aktörer rutinmässigt av stadens verksamheter så att samverkan kan ske på individnivå i så stor omfattning som möjligt.

Rutin vid oro/händelse rörande våldsbejakande extremism

För att tydliggöra rutiner för gemensam hantering kring radikaliserade individer har en rutin tagits fram. Där beskrivs hur medarbetare i staden ska agera när de känner oro för en individ eller det har inträffat en händelse som kan vara kopplat till våldsbejakande extremism.

Blankett för oidentifierad information

Det finns en blankett för oidentifierad information som ska användas vid oro/händelser kopplat till VBE. Den finns på intranätet och ska fyllas i och skickas till förvaltningens samordnare. Blanketten är en del i arbetet med att kartlägga förekomsten av VBE lokalt.

Lokal lägesbild

Sammantagen information pekar på att det finns individer med koppling till islamistisk extremism i stadsdelsområdet och Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning har utmaningar vad gäller islamistisk våldsbejakande extremism. Inrapporterade händelser under år 2019 ökade

kraftigt i början av året på grund av ett antal orosanmälningar från säkerhetspolisen. Anmälningarna förstärker lägesbilden kring problematiken i stadsdelsområdet och tydliggör nödvändigheten av kunskap och rutiner inom förvaltningen avseende våldsbejakande extremism. Det finns kriminella nätverk med brottsaktiva islamister som utövar ideologiskt motiverad brottslighet och konventionell försörjningsbrottslighet. Det finns också återvändare i Järvaområdet och antalet kan tänkas öka i och med situationen i de syriska flyktinglägren.

Kartläggning

Underlag till den lokala lägesbilden har som förra året inhämtats genom en stadsgemensam webbenkät som skickats ut till förvaltningens enhetschefer för att få en enhetlig bild av stadsdelsförvaltningarnas lägesbilder. Övrigt underlag har inhämtats från utbildningsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen, polisen, civilsamhället, fastighetsägare, samt statistik om rapporterade incidenter. Lägesbilden gör inte anspråk på att vara heltäckande.

Förvaltningen

Vid enstaka tillfällen har märken, flygblad, banderoller uppmärksammats med ickedemokratiska budskap och i några fall har våldsbejakande åsikter uttryckts. Samtliga miljöer har i dessa enstaka fall uppmärksammats med tonvikt på den islamistiska miljön. I början på 2019 inkom ett antal orosanmälningar gällande barn till återvändare. Under resten av året har ytterligare ärenden gällande oro för barn med kopplingar till islamistisk våldsbejakande extremism inkommit. Samtliga ärenden har utretts av socialtjänsten i samarbete med socialförvaltningen. De flesta orosanmälningar kommer från säkerhetspolisen. I enstaka fall har hot om våld med koppling till islamistiska våldsbejakande miljöer förekommit i samband med klientarbete inom socialtjänsten. Respondenterna känner till handlingsplanen, vägledningen, blankett för avidentifierad information och att förvaltningen har en samordnare. Dock uppges att dessa frågor i lägre grad är kända hos medarbetarna. Även stadens webbutbildning är känd och många svaranden har genomfört utbildningen men behov finns av att fler medarbetare genomför den. Vad gäller handlingsplanen så svarar några att den inte påverkat arbetet och någon svarar att den använts som uppslagsverk. De flesta respondenters samarbetspartners är socialtjänst och polis, färre anger skola, kriminalvården, föreningar, psykiatri, jobbtorg, juridiska avdelningen och samordnaren.

Fackförvaltningar

Arbetsmarknadsförvaltningen: Tre enheter med verksamhet inom stadsdelen har svarat. Det framkom en händelse kopplad till vit makt där en person bar en symbol samt uttryckte våldsbejakande åsikter.

Utbildningsförvaltningen: I Rinkeby-Kista har 11 skolor svarat på enkäten varav; 8 kommunala skolor och 3 fristående skolor. Enstaka händelser med uttryck för islamistisk våldsbejakandeextremism har förekommit. Det har visat sig genom kränkningar och våldsbejakande åsikter, någon enstaka anhörig har uttryckt oro. En av dessa händelser föranledde en orosanmälan till socialtjänsten. De viktigaste samverkanspartners för skolorna är polis, socialtjänst och trossamfund.

Idrottsförvaltningen: Vid enstaka tillfälle har flertalet affischer med odemokratiska budskap satts upp på träd, stolpar och andra platser intill Husbybadet.

Kulturförvaltningen: Enstaka fall där en eventuellt misstänkt olämplig föreläsare har anlitats.
Polisen

Polisen har informerat om den lokala lägesbilden vid ett möte tillsammans med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning. Alla tre miljöerna finns i området men med tyngdpunkt på den islamistiska miljön. Polisens uppfattning är att det finns många personer med ett våldsbejakande synsätt i Järvaområdet men att hotet inte riktas i första hand mot Sverige och vårt samhälle. Istället sker insamlingar av pengar till att stödja våldsbejakande miljöer i andra länder. Det finns också återvändare från krigsdrabbade områden som bor i Järvaområdet. Resandeproblematiken till krigsdrabbade områden har minskat eller upphört. Vad gäller återvändare så har polisen en något oklar lägesbild men beredskapen är god. Enligt polisen finns det inte några anmälda brott som registrerats som terrorbrott i området. Däremot finns det anmälningar gällande annan typ av brottslighet där misstanke finns att brottet har kopplingar till våldsbejakande extremism.

Civilsamhället

Civilsamhällets lägesbild har inhämtats via en enkät till förvaltningens ideella offentliga partnerskap med sju föreningar. I svaren framkommer att en förening iakttagit personer som uttryckt våldsbejakande extremism på nätet och har då tagit upp frågan och slussat personer vidare till de som har kunskap i ämnet. De flesta uppger att de vill ha mer kunskap i ämnet och mer samverkan. Vidare uppger de flesta att de har rutiner om problemet skulle uppstå. Förvaltningen har även under 2019 haft regelbundna möten tillsammans med Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning samt alla moskéer i Järvaområdet där bland annat frågan om våldsbejakande extremism tagits upp.

Fastighetsbolagen

Några av fastighetsägarna har svarat på en webbenkät som skickats ut via föreningen Fastighetsägare i Järva. Samtliga svarar att de inte har iakttagit någonting med koppling till våldsbejakande extremism. Ensta svaranden uppgav att de vill ha mer information.

Rapport IA och Tyck-till-appen

Enstaka klotter har rapporterats gällande homofobi, hatbrott samt något med koppling till islam.

Analys

Inrapporterade händelser under perioden är relativt få men hade en ökning i början av 2019. Under året har Rinkeby-Kista- tillsammans Spånga-Tensta stadsdelsförvaltning tagit fram en gemensam trygghetsstrategi. Arbetet med den gemensamma trygghetsstrategin och den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen löper på under året. Viktiga strategiska utgångspunkter i båda dessa samverkansdokument är att motverka utanförskap, våld och annan kriminalitet samt att utveckla samverkan med olika aktörer för att skapa attraktiva och trygga stadsdelsområden. Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism hänger tätt samman med trygghetsstrategin när det gäller att förebygga kriminalitet, våld och utanförskap. Enligt stadens trygghetsmätning är förtroendet till förvaltningen lågt bland

boende i området. Genom ett utåtriktat arbete i form i samverkan med lokala föreningar och organisationer kan tilliten öka och leda till att tidigt upptäcka radikaliseringsproblematik. Att förvaltningen samverkar med polis och andra berörda aktörer utgör viktiga delar i arbetet mot våldsbejakande extremism. Att stärka demokrati och integrationsarbete förebygger risk för radikaliserings i våldsbejakande extremistmiljöer.

Förvaltningen konstaterar att handlingsplanen och webbutbildningen behöver ökad spridning bland medarbetarna. Våldsbejakande extremism ska vara en del av det ordinarie arbetet som bedrivs inom förvaltningen. Information om förvaltningens arbete mot våldsbejakande extremism behöver spridas såväl internt som externt till olika samverkansaktörer.

Förebyggande arbete

Förebyggande arbete handlar bland annat om att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att bedriva ett förebyggande arbete mot utanförskap, våld och annan kriminalitet. Hur normer kring kriminalitet och en våldsbejakande mansroll skapas och kan förändras är viktigt i detta. Insatserna handlar inte specifikt om radikaliserings och extremism, utan är generellt förebyggande och arbete bedrivs redan i staden – i förskolor och skolor, på mötesplatser för unga, inom socialtjänsten, genom det arbete ideella organisationer utför.

Frågan om vad det är som gör att våldsbejakande extremistiska grupper växer fram i ett samhälle är mycket komplex. Generellt rör det sig alltid om samverkande faktorer. Inget enskilt förhållande kan tillskrivas skulden för att extremistmiljöer växer fram. En grundförutsättning för att enskilda personer inte ska dras till våldsbejakande extremistmiljöer är att barn och unga får en bra uppväxt, ges goda förutsättningar till bra resultat i skolan, en rik och meningsfull fritid och arbete eller sysselsättning. Förebyggande arbete mot våldsbejakande extremism ska vila på att det finns god tillit, jämlikhet och delaktighet.

Tidig upptäckt

Inom ramen för arbetet mot våldsbejakande extremism är det viktigt att upptäcka extremistiska miljöer och personer i riskzon att radikaliserats i ett tidigt skede. Medarbetare som jobbar med frågan behöver känna till den lokala lägesbilden. Kunskap om olika gruppers symboler och andra kännetecken är också betydelsefull liksom kunskap om vart medarbetare och medborgare ska vända sig när det finns misstanke att en person håller på att radikaliserats eller på annat sätt stödjer, rekryterar eller förespråkar våldsbejakande extremism.

Stadens arbete ska fokusera på att motverka utanförskap och förebygga att enskilda individer attraheras av våldsbejakande miljöer. Arbetet mot våldsbejakande extremism ska inkluderas i det befintliga främjande och förebyggande arbetet och kombineras med demokratistärkande insatser och aktiviteter för att skapa ett motståndskraftigt samhälle. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar.

Förebyggande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Säkerställa att VBE-frågan finns med som en punkt på dagordningen i berörda samverkansforum.	Avdelningschefer	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhets berättelse 2020
Samordnaren deltar i möten med stadens nätverk, det regionala nätverket, polisens nätverk med muslimska samfund samt har regelbunden kontakt med polis och andra relevanta aktörer.	Samordnaren	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
Förvaltningen har ingått 8 IOP:n med civilsamhället för främjande av demokrati och delaktighet.	Förvaltningsledningen	Några avslutas dec. 2020 och några löper tom dec 2021	Verksamhets berättelse 2020
Implementera rutiner för att de medarbetare som arbetar ute i området ska fotografera och rapportera klotter och annan skadegörelse som anknyter till VBE till samordnaren via blankett för avidentifiering samt även rapportera i stadens Tyck-till-app.	Enhetschefer	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhets berättelse 2020
VBE-frågorna är en del av den lokala samverkansöverenskommelsen med polisen.	Stadsdelsdirektören	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
Förvaltningens verksamheter som möter medborgare ska ha god kännedom om stadens rutin för oro/händelse kopplat till våldsbejakande extremism.	Avdelningschefer	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhets berättelse 2020
Förvaltningen arbetar mot våld genom en kunskapshöjande kampanj ”Antivåldsveckan” under en vecka i oktober riktad både till personal och till medborgare.	Förvaltningsledningen	Oktober 2020	Verksamhets berättelse 2020
Förvaltningen arbetar våldsförebyggande och normkritiskt med metoden Mentors in violence prevention i samverkan med de kommunala högstadieskolorna.	Enhetschefer	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
Förvaltningen ser till att information om handlingsplanen, stödmaterial, webb utbildning och blankett för avidentifierad information sprids till alla enheter och berörda medarbetare	Förvaltningsledningen	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhets berättelse 2019

och ges i samband med introduktion för nyanställda.			
Varje avdelning ska ha en kontaktperson för VBE-frågor.	Avdelningschefer	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhetsberättelse 2020
Förvaltningen förebygger utanförskap och kriminalitet genom enheten ”Studier och arbete” i samverkan med jobbtorg och Föräldrarådet i Rinkeby riktat till unga 16-29 år som varken studerar eller arbetar.	Enhetschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Familjehuset erbjuder föräldraskapsstöd till föräldrar med barn 0-18 år i form av; föräldrastödsprogram, hembesöksprogram, pappagrupper, öppen förskola och integrationsförskola. Verksamheten är universellt förebyggande och kan tidigt uppmärksamma risk för radikalisering.	Enhetschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Se över strukturen för samverkan med lokala föreningar och samfund.	Förvaltningsledningen	Juni 2020 – maj 2021	Verksamhetsberättelse 2020
Förvaltningen erbjuder feriejobb till ungdomar 15-19 år.	Förvaltningsledningen	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Preventionsenheten erbjuder skolsociala stödteam i åk 7-9 som, i samverkan med de kommunala skolorna, ger insatser till elever som riskerar att inte nå målen pga. hög frånvaro.	Enhetschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020

Förhindrande arbete

Det förhindrande arbetet är de insatser och åtgärder som riktas mot personer som befinner sig i våldsbejakande extremistmiljöer. Stadens verksamheter har till uppgift att, inom ramen för sina respektive uppdrag, förebygga att individer dras in i våldsbejakande extremism och stödja dem som är involverade att lämna dessa miljöer. Det är behoven som följer av de våldsamma handlingarna eller risken för sådana handlingar, inte åsikterna, som ska leda till eventuella insatser och åtgärder. Insatserna är beroende på vilken typ av extremism det handlar om och ska ske utifrån individuella förutsättningar.

Allmänt om socialtjänstens arbete

Socialtjänsten har enligt lagstiftning det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp de behöver. Det finns dock inga lagar som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som exempelvis återvänt från krigsdrabbade områden eller rör sig i miljöer med våldsbejakande extremism.

Om en person vill ha stöd kan socialtjänsten erbjuda insatser. Alla ärenden utgår ifrån individens behov, vilket säkerställer att rätt stöd ges utifrån varje enskild individs förutsättningar. Om individen samtycker till att information delas mellan myndigheter och aktörer kan stödet erbjudas inom ramen för till exempel sociala insatsgrupper.

Avhopparverksamhet

I Stockholms stad ska socialtjänsten ha förmåga och förutsättning att underlätta för dem som vill lämna en våldsbejakande miljö och åtgärder ska kunna vidtas. Insatser som utgör stöd till individer som är motiverade att lämna extremistiska miljöer bedöms utifrån motsvarande kriterier som idag används för att ge stöd till individer som vill lämna grov brottslig verksamhet.

Avhopparverksamhet kan erbjudas inom ramen för den stadsövergripande avhopparverksamheten eller i sociala insatsgrupper, SIG. Vid socialförvaltningen finns den stadsövergripande avhopparverksamheten. Verksamhet är tillgänglig för de individer som har ett särskilt skyddsbehov, vilket bedöms av Polismyndighetens personsäkerhetsverksamhet. SIG riktar sig till kvinnor och män, som behöver stöd för att lämna en kriminell livsstil. Inom ramen för detta arbete finns även möjlighet att ta emot personer som vill lämna extremistmiljöer. En förutsättning för att ge stöd till personer som fyllt 18 år är att de har en egen vilja till förändring. För att ingå i en social insatsgrupp måste individen lämna sitt samtycke till att relevant information kan delas mellan berörda myndigheter. Det finns inga insatser som bara är tillgängliga vid avhopparverksamhet utan den består av socialtjänstens ordinarie verksamhet såsom behovsprövade insatser i såväl öppna former som i form av placering utanför hemmet, både enligt socialtjänstlagen och, för individer som inte fyllt 20 år, lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) samt råd och stöd. Alla insatser som beviljas ges utifrån från de individuella behov och förutsättningar som råder i det enskilda fallet.

Stöd till anhöriga

Stadens program för stöd till anhöriga kommer att uppdateras så att anhöriga till individer kopplade till våldsbejakande extremism omfattas av det. Tills vidare utgår stöd till anhörig utifrån de stadsövergripande riktlinjerna för stadens arbete mot våldsbejakande extremism som säger att personer som drabbas av våldsbejakande extremism ska få stöd och trygghet. I akuta situationer kan stöd ges enligt samma principer som för andra brottsoffer. I denna grupp inkluderas anhöriga. Insatserna anpassas utifrån att olika former av våldsbejakande extremism tar sig olika uttryck. Socialtjänstens ordinarie verksamheter har ett ansvar för att kunna stödja anhöriga inom ramen för socialtjänstens uppdrag att tillhandahålla service, råd och stöd.

Socialförvaltningens VBE-team

VBE-teamets uppgift är att ta en första kontakt med personer som polisen bedömer har en koppling till våldsbejakande extremistiska miljöer. Kontakten tas efter en polisiär bedömning kring lämplighet och mötet sker tillsammans med polisen. Teamet lotsar vidare till den stadsdelsförvaltning individen tillhör. Målsättningen är att socialtjänsten ska få möjlighet att sätta in åtgärder för att bryta den destruktiva livsstilen. Insatserna anpassas efter de individuella behoven och ska i den mån det är möjligt göras i samverkan med polisen. Det

finns ingen lagstiftning som stödjer kommuner i att sätta in tvångsåtgärder mot personer som återvänt från krigsdrabbade områden eller rör sig i våldsbejakande miljöer. Socialtjänstens verksamhet är frivillig. Teamet kan också stötta stadsdelsförvaltningarna i barnvårdsutredningar med koppling till återvändare samt träffa individer kopplade till våldsbejakande extremism som har behov av stöd från socialtjänsten där det inte tydligt framgår i vilken stadsdelsförvaltning eller verksamhetsgren.

Utöver den kontaktskapande verksamheten ska VBE-teamet också bidra till att utveckla arbetssätt och metoder för att arbeta med målgruppen och med samverkande myndigheter.

Förhinderande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Berörda verksamheter ska samverka med stadens VBE-team om detta blir aktuellt.	Avdelningschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Vid orosanmälningar kring barn där det finns kopplingar till VBE ska socialtjänsten hantera dessa ärenden utifrån det regelverk, befintliga rutiner och arbetssätt som finns, efter en bedömning av barnets omedelbara behov av skydd eller stöd.	Avdelningschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Stöd till anhöriga ska erbjudas inom ramen för anhörigstöd.	Enhetschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Stöd till avhoppare ska erbjudas inom ramen för sociala insatsgrupper	Enhetschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020
Säkerställa att den stadsövergripande vägledningen följs för ärenden gällande barn och unga som återvänder från krigsdrabbade områden, med eller utan vårdnadshavare, eller som fortfarande befinner sig i krigsdrabbade områden.	Avdelningschefer	Löpande	Verksamhetsberättelse 2020

Föreningsbidrag och upplåtande av lokaler

Riktlinjerna för Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism anger tydligt att stöd i form av ekonomiska bidrag från staden inte ska ges till någon aktör som inte står bakom den demokratiska rättsstatens principer, de mänskliga rättigheterna och jämställdhet mellan kvinnor och män. Föreningar som uppmuntrar till, eller stödjer, våldsbejakande extremism ska fråntas all typ av stöd i den mån de har sådant. Under 2020 planeras stadsövergripande riktlinjer för stadens arbete med föreningsbidrag och upplåtande av lokaler beslutas av kommunfullmäktige.

Aktiviteter föreningsbidrag och upplåtande av lokaler eller öppna rum:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Implementera de nya stadsövergripande rutinerna för såväl föreningsbidrag som uthyrning av lokaler när de är beslutade av kommunfullmäktige.	Samordnaren Ansvarig för föreningsbidrag Lokalansvarig	Påbörjas efter beslut	Verksamhets berättelse 2020

Kompetenshöjande insatser inom förvaltningen

Behovet av kunskapshöjande åtgärder i staden är fortsatt stort. En webbaserad grundutbildning avseende våldsbejakande extremism har tagits fram och finns i alla anställdas utbildningsportal. Förvaltningarna säkerställer att relevant personal genomgår grundutbildningen samt deltar i andra stadsövergripande utbildningar som anordnas.

Som ytterligare stöd för stadens medarbetare finns stadens kunskapsunderlag om arbetet mot våldsbejakande extremism samlat på en intranätssida

<https://intranat.stockholm.se/Sidor/2017/1/Valdsbejakande-extremism/>

På sidan finns en vägledning för arbetet mot våldsbejakande extremism, kontaktuppgifter till samtliga samordnare inom arbetet mot våldsbejakande extremism, handlingsplaner, symbolsammanställning, rapporter, boktips, poddar filmade föreläsningar m.m.

Kompetenshöjande aktiviteter:

Aktivitet	Ansvarig	Tidplan	Uppföljning
Relevant personal ska genomföra den webbaserade grundutbildningen om VBE	Enhetschefer	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
Relevant personal ska ha kunskap om stadsövergripande rutiner till exempel hur man ska agerar vid händelse/oro kopplad till VBE, användande av blanketten för avidentifierad information och sekretessbrytande regel om man får kännedom om att någon kan misstänkas ha begått grovt krigsbrott, folkmord eller brott mot mänskligheten.	Avdelningschefer	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
Berörda medarbetare ska känna till stadens intranätssida och följa nyheter och uppdateringar.	Enhetschef	Löpande	Verksamhets berättelse 2020

Berörda medarbetare deltar i stadens utbildningar.	Enhetschef	Löpande	Verksamhets berättelse 2020
--	------------	---------	-----------------------------

Uppföljning

Enligt stadens riktlinjer ska handlingsplanen behandlas av ansvarig nämnd och godkännas av kommunstyrelsen. Handlingsplanen ska följas upp årligen inom ramen för ordinarie styrning under mål 1.2 Stockholm är en trygg säker och välskött stad att bo och vistas i. Handlingsplanen revideras årligen utifrån aktuell lägesbild. Lägesbilden tas fram tillsammans med andra berörda nämnder samt i samarbete med polisen. Nästa revidering sker i samband med tertialrapport 1 2021.